

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY
Urząd Statystyczny w Rzeszowie

Wyniki wstępne

**Badanie obrotu towarów i usług w ruchu granicznym
na granicy zewnętrznej Unii Europejskiej na terenie Polski
w II kwartale 2010 roku**

WYNIKI BADANIA

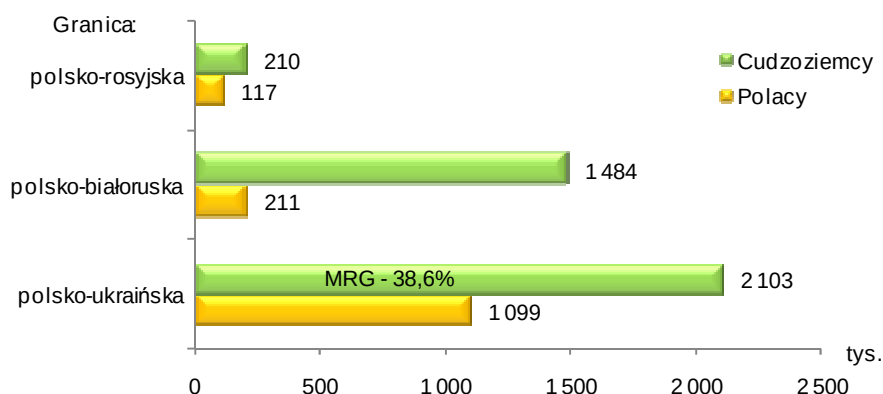
Liczba osób objętych badaniem obrotu towarów i usług w ruchu granicznym w II kwartale 2010 r. wyniosła 36,9 tys. Najwięcej osób objęto ankietyzacją na granicy polsko-ukraińskiej – 45,0% ogółu przebadanych, trochę mniej – 38,1% – na granicy z Białorusią i 16,9% na granicy z Rosją.

Ruch graniczny osób na zewnętrznej granicy Unii Europejskiej na terenie Polski według danych Straży Granicznej w II kwartale 2010 r. wyniósł:

- **Polacy** – 1,4 mln, tj. o 4,5% więcej niż w I kwartale br. i o 16,1% mniej w stosunku do II kwartału 2009 r.,
- **cudzoziemcy** – 3,8 mln, tj. o 25,5% więcej niż w I kwartale br. i o 34,1% więcej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego.

Najwięcej osób przekraczało granicę polsko-ukraińską (61,3% ogółu przekroczeń zewnętrznej granicy lądowej Unii Europejskiej), o prawie połowę mniej granicę z Białorusią (32,4%) i najmniej (6,3%) granicę z Rosją. W znacznym stopniu związane jest to z długością poszczególnych odcinków granicy i usytuowanymi tam przejściami (wykres 1).

Wykres 1. Ruch graniczny na zewnętrznej granicy Unii Europejskiej na terenie Polski w II kwartale 2010 r.

Wśród cudzoziemców przekraczających poszczególne odcinki granic dominowali obywatele kraju sąsiadującego – i tak na granicy z Ukrainą 95,1% stanowili obywatele Ukrainy, na granicy z Białorusią 85,5% to obywatele Białorusi, a na granicy z Rosją 83,4% to obywatele Rosji.

Wśród osób przekraczających badaną granicę dominowali zmotoryzowani – 88,6% cudzoziemców i 85,3% Polaków. Osoby przekraczające granicę pieszo (Medyka i Białowieża) stanowiły 6,2% wśród cudzoziemców i 12,5% wśród Polaków, natomiast podróżujący koleją – odpowiednio 5,2% i 2,2%.

Ponad 92% badanych, zarówno cudzoziemców jak i Polaków, deklarowało jednodniowy pobyt w Polsce.

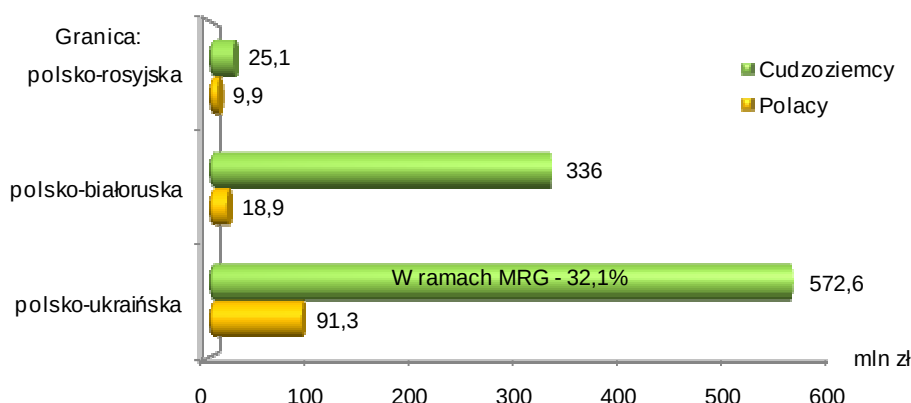
Kartę Polaka posiadało 3,5% cudzoziemców przekraczających granicę polsko-ukraińską, 8,6% – polsko-białoruską i 0,3% – polsko-rosyjską.

Wydatki cudzoziemców w Polsce i Polaków za granicą przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej na terenie Polski

Szacunkowa wartość zakupionych w Polsce towarów i usług przez cudzoziemców przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej w I półroczu 2010 r. wyniosła 1 630,0 mln zł, natomiast wydatki poniesione za granicą przez Polaków w tym okresie wyniosły 217,6 mln zł. W II kwartale 2010 r. wydatki cudzoziemców ukształtowały się na poziomie 933,7 mln zł, natomiast Polaków – 120,1 mln zł i były wyższe w porównaniu z I kwartałem br. odpowiednio o 34,1% i 23,1%.

Wartość wydatków poniesionych przez cudzoziemców w Polsce oraz Polaków za granicą przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej według poszczególnych odcinków granic w II kwartale 2010 r. ilustruje wykres 2.

Wykres 2. Wydatki poniesione w Polsce przez cudzoziemców oraz Polaków za granicą przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej na terenie Polski w II kwartale 2010 r.

Jak widać z danych zamieszczonych na wykresie 2, najwięcej wydatków ponieśli cudzoziemcy i Polacy przekraczający granicę z Ukrainą, odpowiednio 61,3% i 76,0%, znacznie mniej przekraczający granicę polsko-białoruską – odpowiednio 36,0 i 15,8%, zaś

najmniej przekraczający granicę z Rosją, których wydatki stanowiły 2,7% w przypadku cudzoziemców i 8,2% w przypadku Polaków. Wysokość wydatków powiązana była z wielkością ruchu granicznego na poszczególnych odcinkach granic (por. wykresy 1 i 2).

Podstawowe informacje dotyczące wydatków cudzoziemców w Polsce i Polaków za granicą, przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej w II kwartale 2010 r. – według województw – przedstawia poniższe zestawienie:

Województwa	Ruch graniczny w tys. osób		Wydatki w mln zł		Średnie wydatki w zł	
	cudzoziemcy	Polacy	cudzoziemcy	Polacy	cudzoziemcy	Polacy
<i>Granica polsko-ukraińska</i>						
Podkarpackie	1 127,1	631,4	279,7	39,3	514,9	124,5
Lubelskie	976,3	468,0	292,9	52,0	610,3	219,8
<i>Granica polsko-białoruska</i>						
Lubelskie	637,8	99,0	156,0	10,0	500,4	201,9
Podlaskie	846,1	112,1	180,0	8,9	421,2	192,6
<i>Granica polsko-rosyjska</i>						
Warmińsko-mazurskie ..	209,7	117,4	25,1	9,9	225,7	168,1

W II kwartale br. wydatki poniesione przez cudzoziemców w Polsce oraz Polaków za granicą przekraczających granicę polsko-ukraińską były wyższe w porównaniu z I kwartałem br. odpowiednio o 33,8% i 24,2%. Natomiast w odniesieniu do analogicznego okresu 2009 r. wydatki cudzoziemców były o 13,2% wyższe, zaś Polaków – o 11,2% niższe. Podobnie w przypadku granicy z Białorusią odnotowano wzrost wydatków w porównaniu z poprzednim kwartałem: cudzoziemców – o 37,0% oraz Polaków – o 26,4%. W badanym okresie również wydatki cudzoziemców oraz Polaków przekraczających granicę polsko-rosyjską były wyższe w porównaniu z I kwartałem br., odpowiednio o 8,7% i 9,0%.

W II kwartale 2010 r., w stosunku do poprzedniego kwartału, wyższe były wydatki cudzoziemców w Polsce głównie na zakup części i akcesoriów do środków transportu (o 97,3%), materiałów budowlanych (o 53,9%) oraz odzieży i obuwia (o 47,1%). Na wzrost wydatków cudzoziemców na towary nieżywnościowe miały również wpływ zakupy sprzętu turystycznego, elektronarzędzi budowlanych, sprzętu fotograficznego i artykułów rolno-ogrodniczych. Na zbliżonym poziomie w porównaniu z I kwartałem br. ukształtowały się wydatki na zakup mięsa i wyrobów mięsnych.

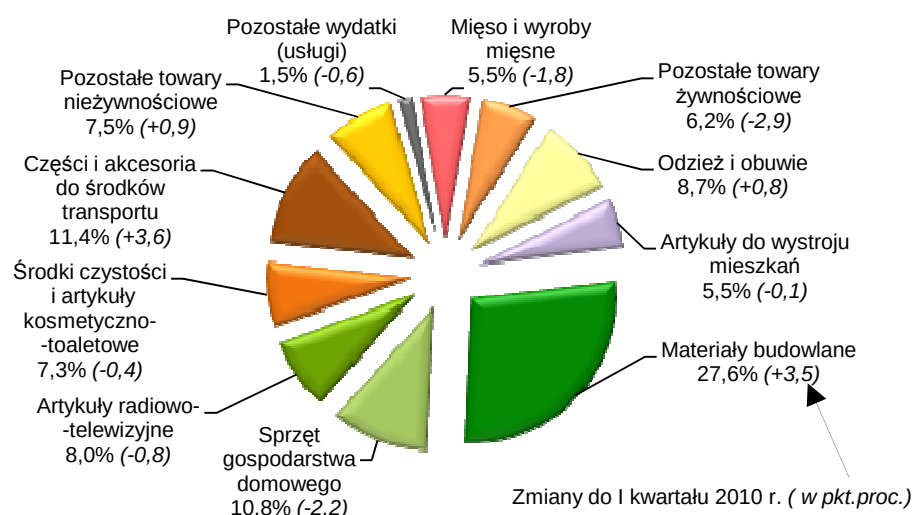
W badanym okresie, w stosunku do I kwartału br., wyższe były wydatki Polaków za granicą na zakup artykułów do wystroju mieszkań (o 250,4%), części i akcesoriów do środków transportu (o 145,9%), odzieży i obuwia (o 83,7%), a także sprzętu turystycznego oraz leków. Zwiększyły się również wydatki na zakup kawy, herbaty, kakao i napojów bezalkoholowych (o 45,6%) oraz warzyw, owoców i ich przetworów (o 43,3%). Wyższe były również wydatki Polaków na usługi gastronomiczne (o 63,9%) i noclegi (o 39,6%).

W strukturze wydatków poniesionych w Polsce przez cudzoziemców przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej dominowały wydatki na towary nieżywnościowe – 86,8%, na towary żywnościowe przypadło 11,7%, a na usługi – 1,5%.

Spośród artykułów nieżywnościowych największym zainteresowaniem cudzoziemców cieszyły się materiały budowlane, sprzęt RTV i agd. oraz części i akcesoria do środków

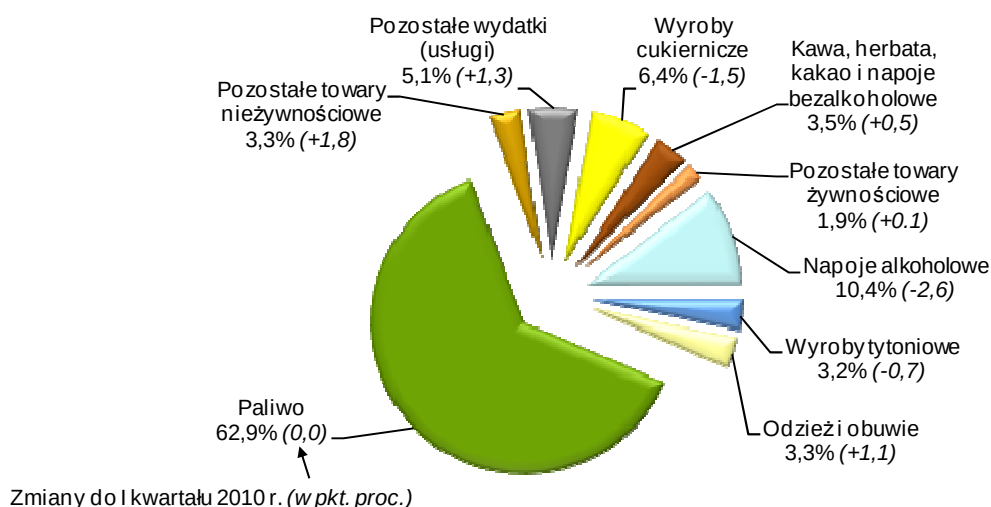
transportu. Natomiast z towarów żywnościowych najchętniej kupowano mięso i wyroby mięsne. Na poszczególnych odcinkach granic występowało pewne zróżnicowanie w strukturze wydatków. Cudzoziemcy przekraczający granicę polsko-ukraińską najwięcej wydawali na materiały budowlane (41,3%), części i akcesoria do środków transportu (15,0%) oraz sprzęt gospodarstwa domowego (12,0%). Z kolei wśród wydatków cudzoziemców przekraczających granicę polsko-białoruską największym zainteresowaniem cieszyły się odzież i obuwie (15,6%), artykuły radiowo-telewizyjne (14,9%) oraz środki czystości i artykuły kosmetyczno-toaletowe (13,5%). Cudzoziemcy przekraczający granicę polsko-rosyjską najwięcej wydawali w Polsce na odzież i obuwie (26,8%), mięso i wyroby mięsne (9,7%) oraz usługi (12,0%), w szczególności noclegi i usługi gastronomiczne. Wydatki cudzoziemców na zakup materiałów budowlanych w przypadku granicy polsko-białoruskiej i polsko-rosyjskiej, stanowiły niewielki udział, odpowiednio 6,3% i 2,8%. Szczegółową strukturę wydatków poniesionych w Polsce przez cudzoziemców przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej na terenie Polski w II kwartale 2010 roku przedstawia wykres 3.

Wykres 3. Struktura wydatków poniesionych w Polsce przez cudzoziemców przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej na terenie Polski

W strukturze wydatków poniesionych za granicą przez Polaków przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej przeważały wydatki na zakup towarów nieżywnościowych (69,5%), w tym w szczególności na zakup paliwa. Wydatki na towary żywnościowe stanowiły 11,8% ogółu wydatków poniesionych przez Polaków. Spośród artykułów żywnościowych nadal najczęściej kupowano wyroby cukiernicze. Znaczący udział w strukturze wydatków miały również wydatki na napoje alkoholowe (10,4%). Struktura wydatków Polaków przekraczających poszczególne odcinki granicy była zbliżona. Strukturę wydatków poniesionych przez Polaków za granicą w II kwartale 2010 r. przedstawia wykres 4.

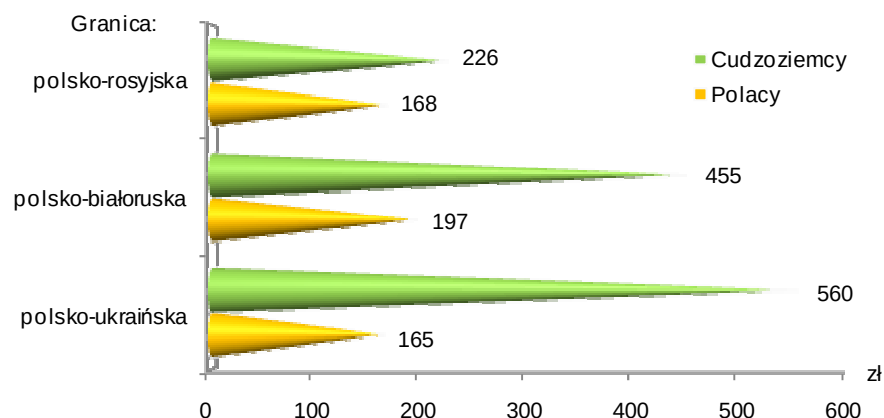
Wykres 4. Struktura wydatków poniesionych za granicą przez Polaków przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej na terenie Polski

Średnie wydatki poniesione w Polsce przez 1 cudzoziemca przekraczającego zewnętrzną granicę Unii Europejskiej w II kwartale 2010 r. ukształtowały się na poziomie ok. 498 zł. Natomiast średnie wydatki 1 Polaka za granicą wyniosły ok. 170 zł. W II kwartale 2010 r. cudzoziemiec przeciętnie wydawał najwięcej na materiały budowlane – 138 zł, części i akcesoria do środków transportu – 57 zł, sprzęt gospodarstwa domowego – 54 zł, odzież i obuwie – 43 zł oraz artykuły radiowo-telewizyjne – 40 zł. Natomiast Polak przeciętnie wydawał najwięcej na paliwo – 107 zł, napoje alkoholowe – 18 zł i wyroby cukiernicze – 11 zł.

Wartość średnich wydatków poniesionych przez cudzoziemców w Polsce oraz Polaków za granicą przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej według poszczególnych odcinków granic w II kwartale 2010 r. ilustruje wykres 5.

Wykres 5. Średnie wydatki poniesione w Polsce przez cudzoziemców oraz Polaków za granicą przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej na terenie Polski

Cudzoziemiec przekraczający granicę polsko-ukraińską przeciętnie wydawał najwięcej na materiały budowlane – 231 zł, części i akcesoria do środków transportu – 84 zł, sprzęt gospodarstwa domowego – 67 zł oraz mięso i wyroby mięsne – 43 zł. Natomiast Polak przeciętnie wydawał najwięcej na paliwo – 99 zł, napoje alkoholowe – 19 zł i wyroby cukiernicze – 13 zł.

Obcokrajowiec przekraczający granicę polsko-białoruską przeciętnie wydawał najwięcej na odzież i obuwie – 71 zł, artykuły radiowo-telewizyjne – 68 zł, środki czystości i artykuły kosmetyczno-toaletowe – 61 zł. Natomiast Polak przeciętnie wydawał najwięcej na paliwo – 139 zł, napoje alkoholowe – 13 zł, usługi gastronomiczne i noclegi – po ok. 8 zł

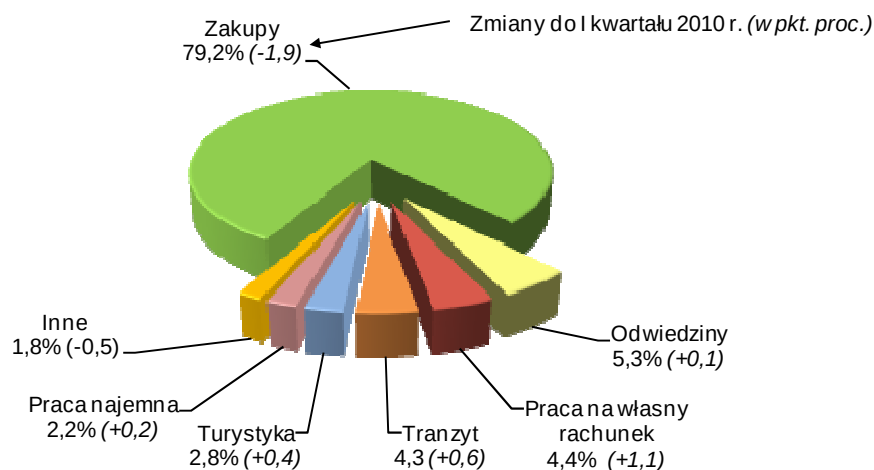
Cudzoziemiec przekraczający granicę polsko-rosyjską przeciętnie wydawał najwięcej na odzież i obuwie – 60 zł, mięso i wyroby mięsne – 22 zł oraz artykuły do wystroju mieszkań – 17 zł. Natomiast Polak przeciętnie wydawał najwięcej na paliwo – 129 zł, napoje alkoholowe – 13 zł, wyroby tytoniowe – 5 zł oraz noclegi – 5 zł.

Cel wizyty i częstotliwość przekraczania granicy

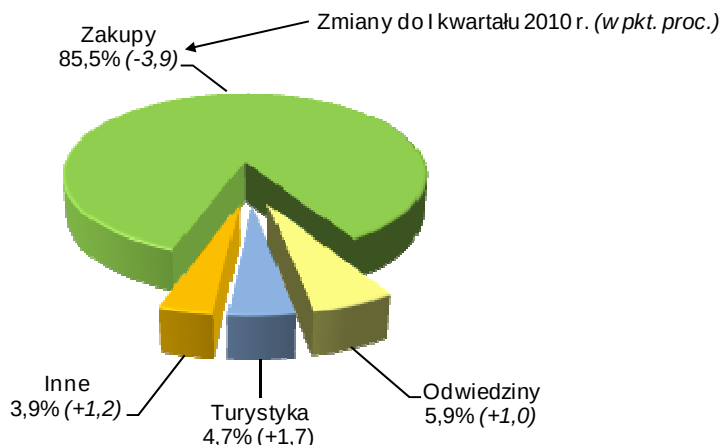
W II kwartale 2010 r. nadal najczęstszym celem przyjazdu cudzoziemców do Polski było dokonanie zakupów (pomimo spadku o 1,9 pkt. proc. w stosunku do I kwartału 2010 r.), następnie praca, odwiedziny, tranzyt i turystyka. Dokonanie zakupów było również nadal dominującym celem wyjazdu za granicę deklarowanym przez Polaków, chociaż nastąpił spadek o 3,9 pkt. proc. w porównaniu z I kwartałem br. Polacy wyjeżdżali także m.in. w odwiedziny oraz w celach turystycznych. Należy zaznaczyć, że 97,6% cudzoziemców i 99,1% Polaków, którzy podali główny cel wizyty – dokonanie zakupów – deklarowało pobyt jednodniowy.

Strukturę cudzoziemców i Polaków przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej w II kwartale 2010 r. według celu wizyty przedstawiają wykresy 6 i 7.

Wykres 6. Struktura cudzoziemców przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej na terenie Polski według celu wizyty w Polsce

Wykres 7. Struktura Polaków przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej na terenie Polski według celu pobytu za granicą

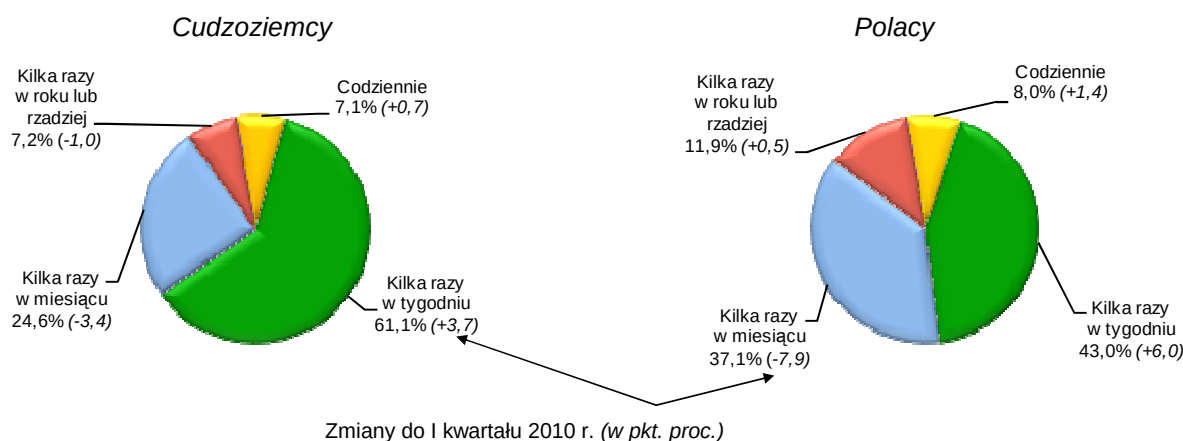
Porównanie struktur cudzoziemców i Polaków, przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej na terenie Polski w II kwartale 2010 r., ze względu na cel pobytu za granicą – według odcinków granic i województw – przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie		Ogółem	Zakupy	Turystyka	Praca najemna	Praca na własny rachunek	Odwiedziny	Tranzyt	Inne
a - cudzoziemcy b - Polacy		w %							
Granica polsko-ukraińska	a	100,0	85,8	1,9	1,7	3,5	2,5	2,5	2,1
	b	100,0	89,7	3,3	0,4	0,9	4,2	x	1,5
Podkarpackie	a	100,0	84,9	2,5	1,2	3,2	2,1	3,0	3,1
	b	100,0	89,9	4,0	0,4	0,7	3,6	x	1,4
Lubelskie	a	100,0	86,9	1,2	2,4	3,8	2,8	1,9	1,0
	b	100,0	89,4	2,3	0,4	1,2	5,1	x	1,6
Granica polsko-białoruska	a	100,0	78,3	1,2	1,5	5,4	9,4	3,4	0,8
	b	100,0	69,8	5,5	0,6	4,5	17,5	x	2,1
Lubelskie	a	100,0	72,4	1,7	2,6	8,1	10,0	4,6	0,6
	b	100,0	73,1	8,5	0,8	4,4	9,9	x	3,3
Podlaskie	a	100,0	82,6	0,9	0,8	3,4	8,9	2,5	0,9
	b	100,0	66,3	2,3	0,4	4,7	25,7	x	0,6
Granica polsko-rosyjska	a	100,0	25,1	21,2	11,6	6,4	4,1	27,2	4,4
	b	100,0	72,3	16,5	2,7	3,2	2,2	x	3,1
Warmińsko-mazurskie	a	100,0	25,1	21,2	11,6	6,4	4,1	27,2	4,4
	b	100,0	72,3	16,5	2,7	3,2	2,2	x	3,1

W II kwartale br. najwięcej osób objętych badaniem, zarówno wśród cudzoziemców (61,1%) jak i Polaków (43,0%), przekraczało granicę kilka razy w tygodniu. Około 1/4 cudzoziemców i ponad 1/3 Polaków przekraczała granicę kilka razy w miesiącu. Wśród cudzoziemców i Polaków w porównaniu z I kwartałem 2010 r. zwiększył się odsetek przekraczających granicę kilka razy w tygodniu. Zmniejszył się natomiast odsetek przekraczających granicę kilka razy w miesiącu. Najniższy był udział cudzoziemców przekraczających granicę codziennie oraz kilka razy w roku lub rzadziej (po ok. 7%), a Polaków – przekraczających granicę codziennie.

Częstotliwość przekraczania granicy przez cudzoziemców i Polaków w II kwartale 2010 r. zaprezentowano na wykresie 8.

Wykres 8. Struktura przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej na terenie Polski według częstotliwości przekraczania granicy

Porównanie struktur cudzoziemców i Polaków przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej na terenie Polski ze względu na częstotliwość jej przekraczania w II kwartale 2010 r. – według odcinków granic i województw – przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Cudzoziemcy					Polacy				
	ogółem	codzien- nie	kilka razy w tygo- dniu	kilka razy w mie- siącu	kilka ra- zy w ro- ku lub rzadziej	ogółem	codzien- nie	kilka razy w tygo- dniu	kilka razy w mie- siącu	kilka ra- zy w ro- ku lub rzadziej
	w %									
Granica polsko-ukraińska	100,0	4,4	68,7	21,8	5,1	100,0	4,9	42,3	39,2	13,6
Podkarpackie	100,0	6,4	66,8	19,9	6,9	100,0	6,8	40,3	35,2	17,7
Lubelskie	100,0	2,2	70,9	23,9	3,0	100,0	2,4	45,0	44,5	8,1
Granica polsko-białoruska	100,0	11,3	54,9	27,5	6,3	100,0	23,4	38,2	32,6	5,8
Lubelskie	100,0	17,8	52,5	21,0	8,7	100,0	32,9	36,5	25,1	5,5
Podlaskie	100,0	6,5	56,8	32,1	4,6	100,0	13,3	40,0	40,7	6,0
Granica polsko-rosyjska ...	100,0	3,7	31,3	32,0	33,0	100,0	11,5	57,4	24,8	6,3
Warmińsko-mazurskie	100,0	3,7	31,3	32,0	33,0	100,0	11,5	57,4	24,8	6,3

Mały ruch graniczny na granicy polsko-ukraińskiej

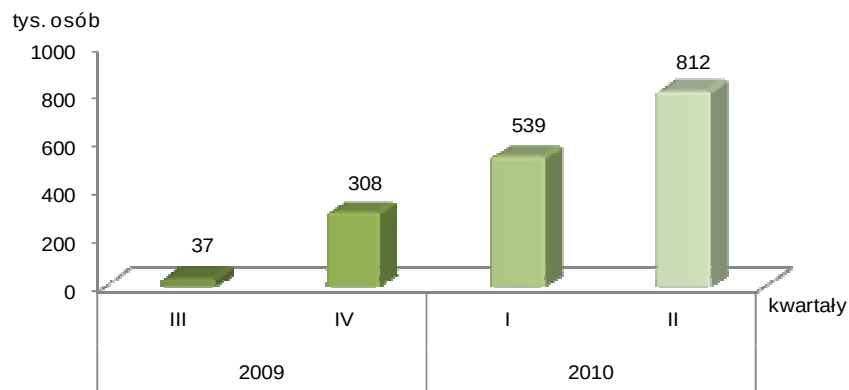
W celu ułatwienia ruchu przygranicznego została zawarta *Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o zasadach małego ruchu granicznego*¹, która weszła w życie z dniem 1 lipca 2009 roku. Mały ruch graniczny ma większe znaczenie dla obywateli Ukrainy niż Polski, gdyż Polacy mogą podróżować i przebywać na terytorium Ukrainy do 90 dni bez konieczności posiadania wiz.

Według danych Straży Granicznej w II kwartale 2010 r. w ramach małego ruchu granicznego (MRG) granicę polsko-ukraińską przekroczyło 811,7 tys. osób, co stanowiło 38,6% przekroczeń cudzoziemców tego odcinka granicy. W porównaniu z I kwartałem br. liczba przekroczeń granicy w ramach MRG była o 50,7% większa. Natężenie ruchu osób na granicy polsko-ukraińskiej w ramach małego ruchu granicznego w ciągu 12 miesięcy

¹ Ustawa z dnia 6 marca 2009 r. o ratyfikacji Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o zasadach małego ruchu granicznego, podpisanej w Kijowie dnia 28 marca 2008 roku, oraz Protokołu, podpisanego w Warszawie dnia 22 grudnia 2008 roku, między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o zmianie Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów Ukrainy o zasadach małego ruchu granicznego, podpisanej w Kijowie dnia 28 marca 2008 roku (DzU nr 66, poz. 555, z dnia 4 maja 2009 r.).

obowiązywania umowy miało wyraźną tendencję rosnącą i charakteryzowało się dużą dynamiką. Kształtowanie się małego ruchu granicznego zilustrowano na wykresie 9.

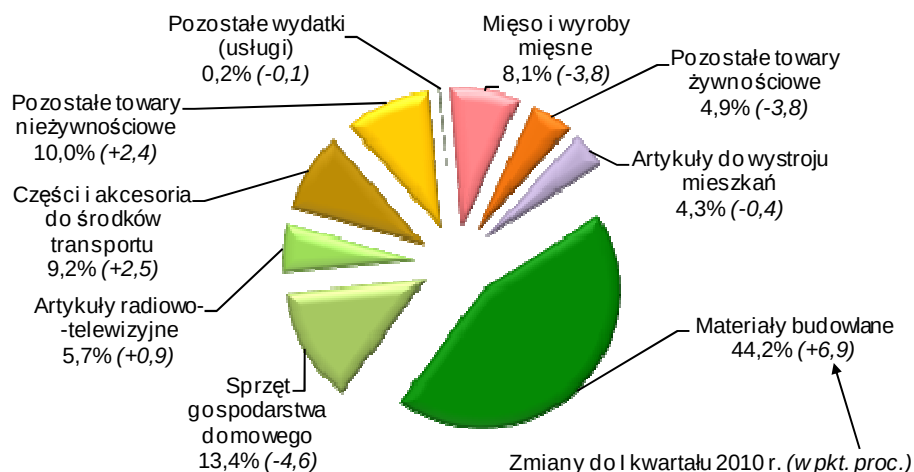
Wykres 9. Mały ruch graniczny na granicy polsko-ukraińskiej według kwartałów

Najwięcej przekroczeń granicy w ramach MRG w II kwartale 2010 r. odnotowano na przejściu drogowym w Medyce (31,8% ogółu przekroczeń granicy w ramach MRG), gdzie obok ruchu zmotoryzowanych ma miejsce ruch pieszy. W ramach MRG większość cudzoziemców przekraczała granicę kilka razy w tygodniu (74,2%), przekraczający granicę kilka razy w miesiącu stanowili 13,9%, zaś codziennie – 11,0%.

Szacunkowa wartość wydatków poniesionych w Polsce przez cudzoziemców przekraczających granicę polsko-ukraińską w ramach małego ruchu granicznego w I półroczu 2010 r. wyniosła 280,3 mln zł. Natomiast w II kwartale 2010 r. ukształtowały się na poziomie 184,1 mln zł, co stanowiło 32,1% wydatków cudzoziemców przekraczających granicę polsko-ukraińską i 19,7% wydatków cudzoziemców przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej na terenie Polski. Wydatki poniesione w Polsce przez cudzoziemców przekraczających granicę w ramach MRG w porównaniu z poprzednim kwartałem były o 91,3% wyższe. Strukturę tych wydatków przedstawia wykres 10.

Wykres 10. Struktura wydatków poniesionych w Polsce przez cudzoziemców przekraczających granicę polsko-ukraińską w ramach małego ruchu granicznego

W porównaniu z I kwartałem 2010 r. w strukturze wydatków poniesionych przez cudzoziemców przekraczających granicę polsko-ukraińską w ramach małego ruchu granicznego większy udział miały wydatki na zakup materiałów budowlanych (o 6,9 pkt. proc.) oraz części i akcesoriów do środków transportu (o 2,5 pkt. proc.). Niższy udział miały natomiast wydatki na zakup sprzętu gospodarstwa domowego (o 4,6 pkt. proc.) oraz mięsa i wyrobów mięsnych (o 3,8 pkt. proc.).

Średnie wydatki poniesione w Polsce przez cudzoziemca przekraczającego granicę polsko-ukraińską w ramach MRG wyniosły ok. 454 zł. Przeciętnie najczęściej wydawano na zakup materiałów budowlanych – 201 zł, sprzętu gospodarstwa domowego – 61 zł, części i akcesoriów do środków transportu – 42 zł oraz mięsa i wyrobów mięsnych – 37 zł.

Rozpoczęcie badania przed wejściem w życie umowy o zasadach małego ruchu granicznego pozwala na porównanie ruchu osób oraz wydatków na obszarach przygranicznych przed i po wprowadzeniu ułatwień w przekraczaniu granicy. **Z analizy danych wynika, że wprowadzenie przepisów ułatwiających przekraczanie granicy znacząco wpłynęło na ożywienie ruchu w pasie przygranicznym.**

Liczba cudzoziemców, którzy zamieszkiwali w pasie do 30 km od granicy i po przekroczeniu granicy poruszali się w odległości do 30 km od granicy w II kwartale 2010 r. była 2,3 razy większa niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Podobnie kształtował się wzrost wydatków cudzoziemców w Polsce w tym pasie. Z kolei liczba cudzoziemców, którzy zamieszkiwali w strefie powyżej 30 km od granicy lub po przekroczeniu granicy poruszali się w odległości powyżej 30 km od granicy spadła o 3,7% w porównaniu z II kwartałem 2009 r., a ich wydatki spadły o 13,8%.

Zmiany w ruchu granicznym cudzoziemców oraz ich wydatkach po wprowadzeniu 1 lipca 2009 r. ułatwień w przekraczaniu granicy (MRG) przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Ruch graniczny badanych cudzoziemców		Wydatki w Polsce	
	I kwartał 2010 r.	II kwartał 2010 r.	I kwartał 2010 r.	II kwartał 2010 r.
	analogiczny okres 2009 r. = 100			
Strefa do 30 km *	211,4	232,2	144,9	232,0
Powyżej 30 km **	104,4	96,3	109,9	86,2

* Miejsce zamieszkania i poruszania się (dokonania zakupów) po przekroczeniu granicy w odległości do 30 km („potencjalny” MRG). ** Miejsce zamieszkania lub poruszania się po przekroczeniu granicy w odległości powyżej 30 km.

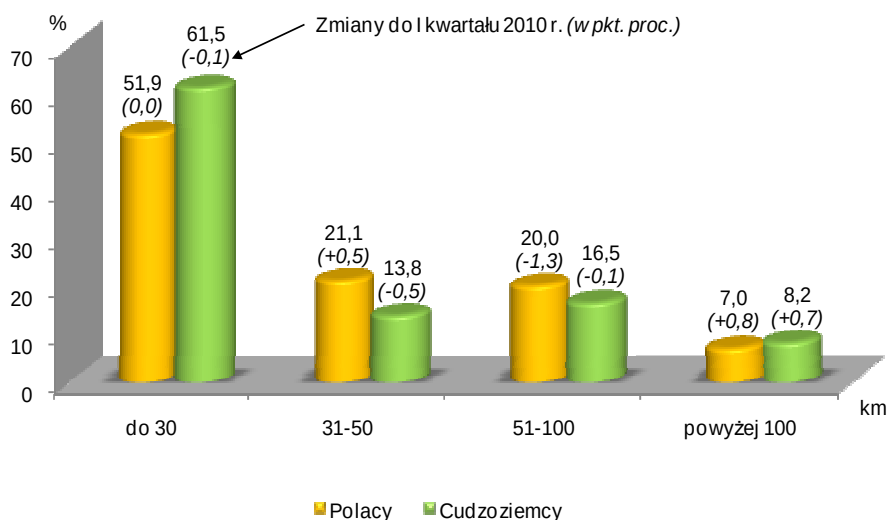
Kolejnym krokiem mającym na celu ułatwienie przekraczania wschodniej granicy Polski jest podpisanie *Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Białorusi o zasadach małego ruchu granicznego* w dniu 12 lutego 2010 r. Przez stronę polską umowa została ratyfikowana 22 czerwca 2010 r.² Dopełnienie procedur po stronie białoruskiej umożliwi wejście w życie ww. przepisów, a tym samym ułatwi przekraczanie granicy mieszkańcom polsko-białoruskiej strefy przygranicznej. W strefie przygranicznej po stronie polskiej znajdują się 93 miasta i gminy (w tym Biała Podlaska), a po stronie białoruskiej 89 jednostek administracyjnych (w tym Brześć i Grodno). Obszar objęty umową o małym ruchu granicznym z Białorusią obejmuje w Polsce powierzchnię 14,7 tys. km², która jest zamieszkiwana przez 570,6 tys. ludności. Należy zaznaczyć, że podejmowane są również próby w kierunku ustanowienia małego ruchu granicznego z Obwodem Kaliningradzkim.

² Ustawa z dnia 20 maja 2010 r. o ratyfikacji Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Białorusi o zasadach małego ruchu granicznego, podpisanej w Warszawie dnia 12 lutego 2010 r. (DzU nr 122, poz. 823, z dnia 7 lipca 2010 r.).

Delimitacja obszaru oddziaływania granicy

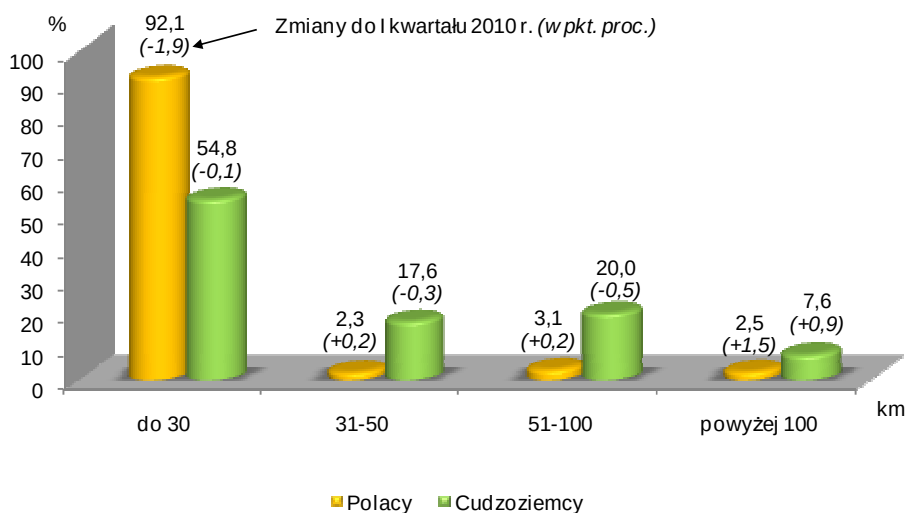
Badanie przeprowadzone w II kwartale 2010 r. pokazuje, że przekraczający zewnętrzną granicę Unii Europejskiej cudzoziemcy, podobnie jak i Polacy, byli najczęściej mieszkańcami miejscowości zlokalizowanych w odległości do 50 km od granicy – 75,3% cudzoziemców i 73,0% Polaków, przy czym 61,5% cudzoziemców i 51,9% Polaków – mieszkało w pasie do 30 km. Natomiast w odległości powyżej 100 km od granicy zamieszkiwało 8,2% cudzoziemców i 7,0% Polaków przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej (wykres 11).

Wykres 11. Struktura Polaków i cudzoziemców przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej na terenie Polski według odległości od granicy miejsca zamieszkania

Przekraczający granicę zewnętrzną Unii Europejskiej cudzoziemcy oraz Polacy najchętniej dokonywali zakupów w odległości do 50 km od granicy – 72,4% cudzoziemców i aż 94,4% Polaków, przy czym 54,8% cudzoziemców i 92,1% Polaków dokonywało zakupów w pasie do 30 km. Z kolei w odległości powyżej 100 km zakupów dokonywało 7,6% cudzoziemców i 2,5% Polaków (wykres 12).

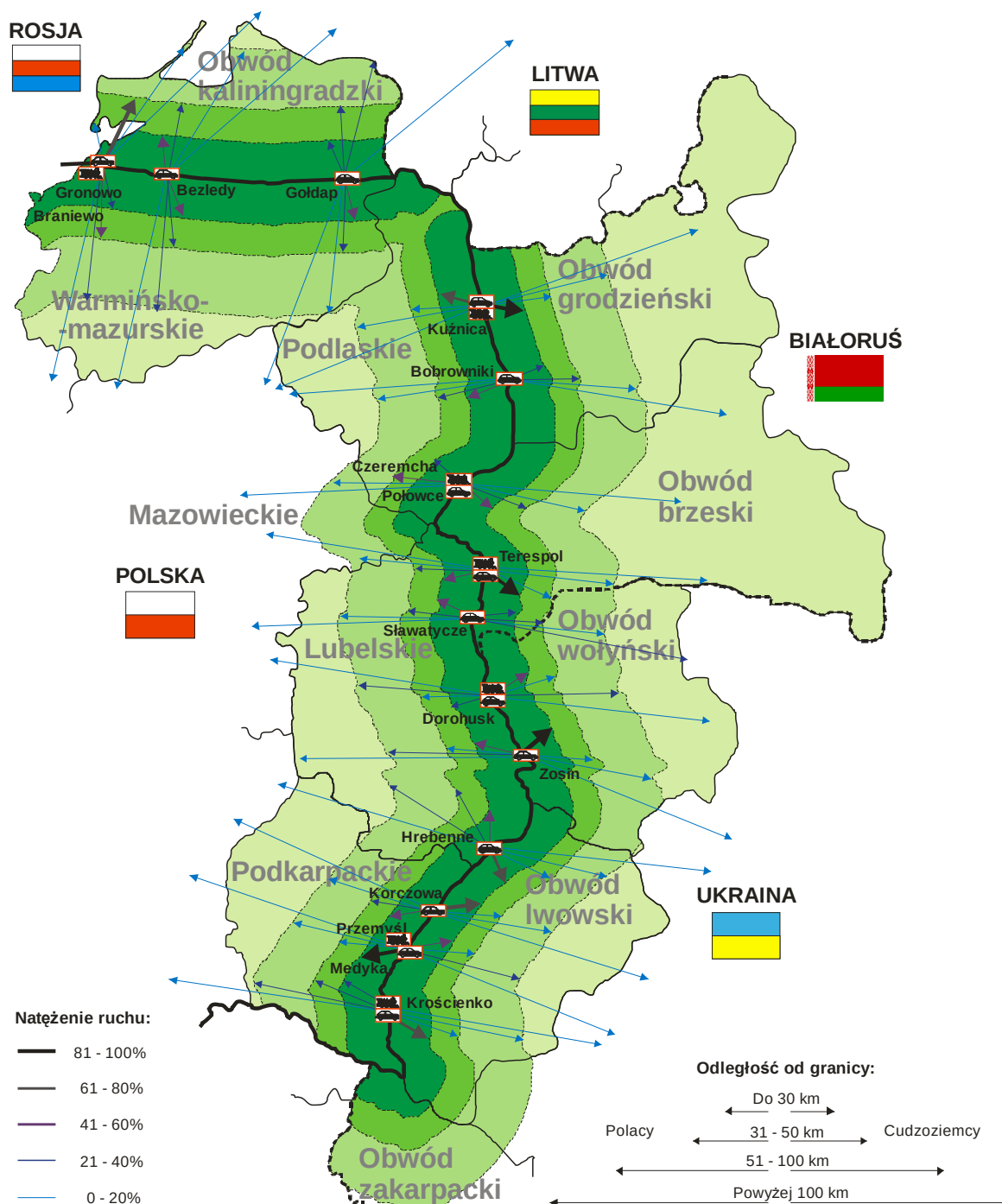
Wykres 12. Struktura Polaków i cudzoziemców przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej na terenie Polski według odległości od granicy miejsca dokonania zakupów

Należy podkreślić, że 67,8% wydatków cudzoziemców w Polsce i 91,5% wydatków Polaków za granicą zostało poniesionych w pasie do 50 km od granicy, przy czym 46,0% wydatków cudzoziemców i 88,9% wydatków Polaków poniesiono w pasie do 30 km. Najniższe wydatki cudzoziemcy ponieśli w odległości powyżej 100 km od granicy (12%), natomiast Polacy w pasie 51-100 km od granicy (3,4%).

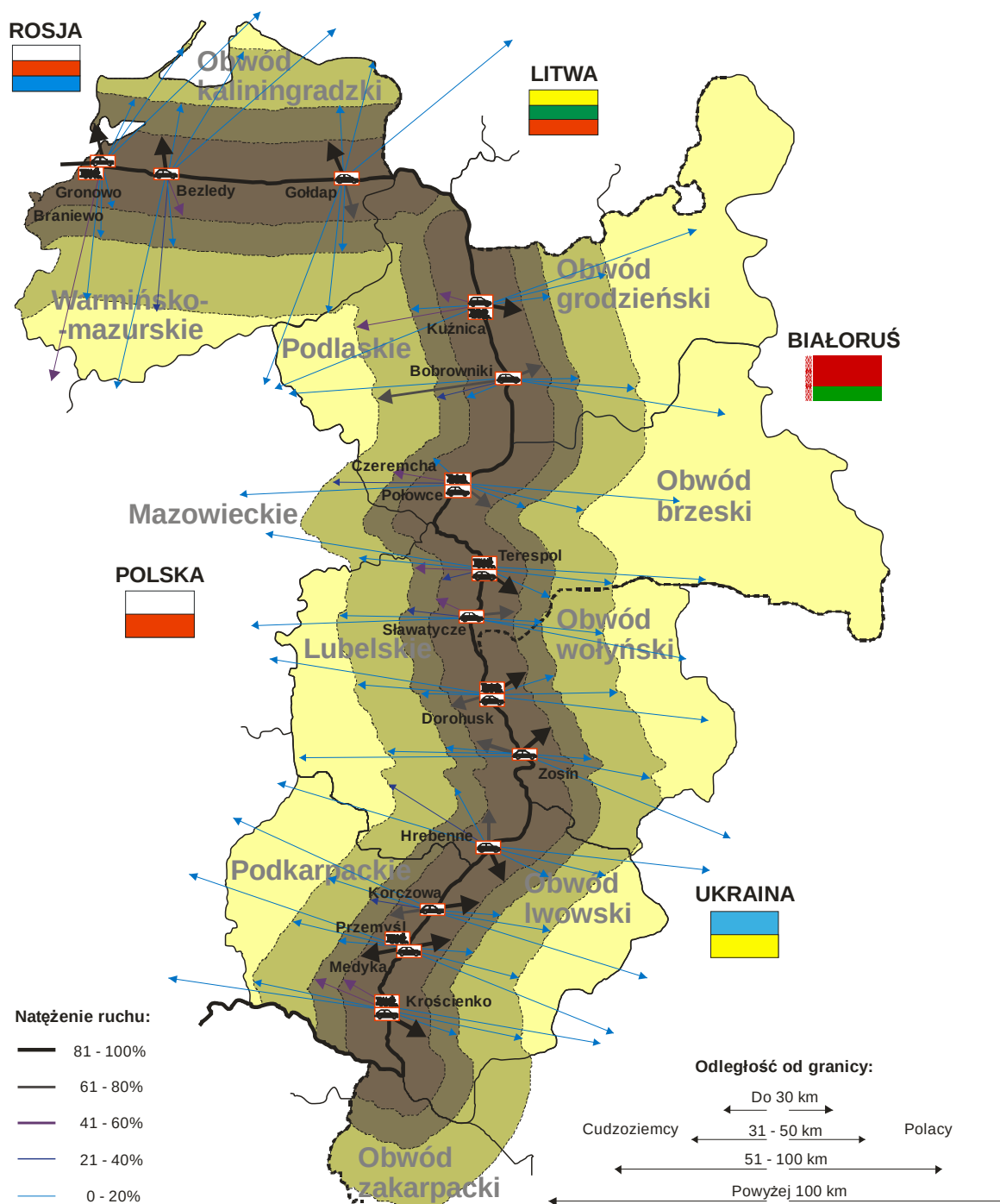
Delimitację obszarów oddziaływania zewnętrznej granicy Unii Europejskiej dokonano na podstawie wyników badania, przy uwzględnieniu odległości od granicy miejsca zamieszkania oraz miejsca dokonania zakupów osób przekraczających tę granicę, przedstawiono na mapach 1 i 2.

Mapa 1. Delimitacja obszarów oddziaływania granicy na podstawie odległości od granicy miejsca zamieszkania Polaków i cudzoziemców przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej na terenie Polski

Zdecydowana większość cudzoziemców i Polaków objętych ankietyzacją mieszkała w pasie do 50 km od granicy: w przypadku granicy z Białorusią – 82,7% cudzoziemców i 87,0% Polaków, z Rosją – odpowiednio 79,8% i 76,8%, a z Ukrainą – 69,4% cudzoziemców i 70,2% Polaków. Wśród cudzoziemców przekraczających granicę polsko-ukraińską i polsko-białoruską większość stanowili mieszkańcy strefy do 30 km, odpowiednio 59,3% i 69,8%, a przypadku granicy polsko-rosyjskiej – w pasie 31-50 km (54,7%). W pasie do 30 km od granicy mieszkało 51,6% Polaków przekraczających granicę polsko-ukraińską, 57,9% – przekraczających granicę polsko-białoruską i 45,6% – przekraczających granicę polsko-rosyjską.

Mapa 2. Delimitacja obszarów oddziaływania granicy na podstawie odległości od granicy miejsca dokonania zakupów przez Polaków i cudzoziemców przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej na terenie Polski

Najwięcej cudzoziemców objętych ankietyzacją dokonywało zakupów w pasie do 50 km od granicy z Ukrainą – 83,9% przekraczających ten odcinek granicy, następnie od granicy z Białorusią – 59,5% i od granicy z Rosją – 46,5%. Z kolei przytłaczająca większość Polaków dokonywała zakupów w pasie do 50 km zarówno w przypadku granicy z Rosją – 97,7%, Białorusią – 94,2% jak i Ukrainą – 94,1%.

PODSUMOWANIE

Wyniki badania obrotu towarów i usług w ruchu granicznym na granicy zewnętrznej Unii Europejskiej na terenie Polski pozwalają na stwierdzenie, że zjawiska związane z ruchem granicznym mają duże znaczenie dla rozwoju społeczno-gospodarczego obszarów transgranicznych. Największa intensywność tych zjawisk występuje na obszarach położonych w pasie do 50 km wzdłuż granicy, o czym świadczy między innymi odsetek osób przekraczających granicę, które ponosiły wydatki w tym pasie (72,4% cudzoziemców i 94,4% Polaków), jak również fakt, że mieszkańcy miejscowości zlokalizowanych na tym obszarze stanowili zdecydowaną większość wśród przekraczających granicę (75,3% cudzoziemców i 73,0% Polaków). Należy też zaznaczyć, że 67,8% wydatków cudzoziemców w Polsce i 91,5% wydatków Polaków za granicą zostało poniesionych w pasie do 50 km.

Badanie pokazuje, że wartość wydatków poniesionych przez Ukraińców w Polsce i Polaków na Ukrainie jest znacząca w zestawieniu z obrotami handlu zagranicznego Polski z Ukrainą. W I półroczu 2010 r. wydatki na zakup towarów poniesione w Polsce przez cudzoziemców, deklarujących jako kraj stałego zamieszkania Ukrainę, wyniosły 966,0 mln zł, a wydatki Polaków na Ukrainie – 158,7 mln zł. Dane o wymianie towarowej prezentowane przez statystykę handlu zagranicznego pokazały, że eksport towarów z Polski na Ukrainę w I półroczu 2010 r. wyniósł 5,1 mld zł, natomiast import z Ukrainy – jako kraju wysyłki – wyniósł 2,2 mld zł.⁴

Znacząca jest również wartość wydatków poniesionych przez Białorusinów w Polsce. W I półroczu 2010 r. wydatki na zakup towarów poniesione w Polsce przez cudzoziemców, deklarujących jako kraj stałego zamieszkania Białoruś, wyniosły 483,8 mln zł, a wydatki Polaków na Białorusi – 31,2 mln zł. Z kolei eksport towarów z Polski na Białoruś wyniósł 2,1 mld zł, a import z Białorusi (jako kraju wysyłki) – 1,3 mld zł.⁴

Wydatki na zakup towarów poniesione w Polsce przez cudzoziemców deklarujących jako kraj stałego zamieszkania Rosję wyniosły 96,9 mln zł, natomiast wydatki Polaków deklarujących jako kraj pobytu Rosję – 17,9 mln zł. Z kolei eksport towarów z Polski do Rosji wyniósł 8,4 mld zł, natomiast import z Rosji – jako kraju wysyłki – wyniósł 25,5 mld zł.⁴

Wydatki na zakup towarów poniesione przez Polaków w Rosji oraz Rosjan w Polsce są zdecydowanie niższe w porównaniu z wydatkami poniesionymi na zakup towarów przez Białorusinów i Ukraińców w Polsce oraz Polaków na Białorusi i Ukrainie. Z kolei eksport z Polski do Rosji i import z Rosji jest o wiele wyższy niż w przypadku Ukrainy i Białorusi. W związku z tym wydatki poniesione na zakup towarów w Polsce przez cudzoziemców deklarujących kraj stałego zamieszkania Rosję są niewielkie w porównaniu z eksportem z Polski do Rosji.

Wydatki poniesione w I półroczu 2010 r. przez cudzoziemców w Polsce i Polaków za granicą w porównaniu z obrotami handlu zagranicznego województw: lubelskiego, podkarpackiego, podlaskiego oraz warmińsko-mazurskiego są zróżnicowane. Wydatki poniesione w Polsce przez cudzoziemców przekraczających granicę w województwie lubelskim stanowiły 27,8% wartości eksportu ogółem z województwa lubelskiego w I półroczu 2010 r. Analogiczna relacja dla województwa podlaskiego wyniosła 14,9%,

⁴ Dane wstępne.

podkarpackiego 8,7%, a warmińsko-mazurskiego 1,4%.⁵ Wydatki poniesione za granicą przez Polaków, przekraczających granicę w województwie lubelskim stanowiły 6,6% wartości importu ogółem podmiotów z województwa lubelskiego w I półroczu 2010 r. Analogiczna relacja dla województwa podkarpackiego wyniosła 1,9%, warmińsko-mazurskiego – 1,0%, a podlaskiego – 0,8%.⁶

Warto też dodać, że wartość zakupów towarów dokonanych w Polsce przez cudzoziemców przekraczających zewnętrzną granicę Unii Europejskiej w I półroczu 2010 r. w cenach bieżących stanowiła ok. 5% półrocznej wartości sprzedaży detalicznej w 2008 r. oraz ok. 7% półrocznej wartości sprzedaży hurtowej w 2008 r. województw zlokalizowanych przy zewnętrznej granicy Unii Europejskiej.

Ważnym elementem ułatwiającym przekraczanie granicy było wprowadzenie małego ruchu granicznego, z którego korzysta coraz więcej osób na granicy polsko-ukraińskiej. Mały ruch graniczny ułatwia kontakty pomiędzy mieszkańcami po obu stronach granicy, może też pozytywnie wpłynąć na rozwój gmin, które znajdują się w strefie przygranicznej. Podobne oczekiwania są związane z podpisaniem umowy o zasadach małego ruchu granicznego z Białorusią.

UWAGI METODYCZNE

Badanie obrotu towarów i usług w ruchu granicznym prowadzone jest przez Urząd Statystyczny w Rzeszowie we współpracy z Urzędami Statystycznymi w Lublinie, Białymstoku i Olsztynie. Realizowane jest przy wsparciu Straży Granicznej i Służby Celnej oraz władz regionalnych.

Tematem badania jest wysokość i struktura wydatków poniesionych w Polsce przez cudzoziemców oraz wydatków poniesionych przez Polaków za granicą, m.in. na towary żywnościowe i nieżywnościowe, noclegi i inne usługi. Badanie dotyczy obrotu nierejestrowanego na zgłoszeniach celnych. Badane są również: cel podróży, odległość od granicy miejsca zamieszkania i miejsca dokonania zakupów, częstotliwość przekraczania granicy, w przypadku Polaków – kraj pobytu za granicą, w przypadku cudzoziemców – kraj stałego zamieszkania oraz posiadanie Karty Polaka. Badany jest także mały ruch graniczny.

Badaniem są objęci cudzoziemcy wyjeżdżający z Polski (mieszkający na stałe za granicą) i Polacy (mieszkający na stałe w Polsce) powracający do kraju samochodami osobowymi, autokarami, motocyklami, pieszo oraz koleją. Badane są wylosowane osoby przekraczające granicę.

Ankieta wypełniana jest dla pojedynczej osoby lub jednorodnej grupy osób (np. rodziny) podróżującej razem i razem ponoszącej wydatki. Ankieta zawiera 8 pytań (w przypadku cudzoziemców dodane jest pytanie o Kartę Polaka), jest anonimowa i prosta w wypełnieniu. Formularze dla cudzoziemców przygotowane są w językach: ukraińskim, rosyjskim, angielskim, niemieckim, francuskim i litewskim. Informacje są pozyskiwane w formie wywiadu lub samodzielnego wypełnienia ankiety przez respondenta. Badanie przeprowadzają profesjonalni ankieterzy statystyki publicznej.

Badaniem objęte są przejścia graniczne z ruchem osobowym zlokalizowane na zewnętrznej granicy Unii Europejskiej na terenie Polski. Ankietyzacja prowadzona jest w wylosowane dni tygodnia w taki sposób, by w kwartale każdy dzień tygodnia wystąpił jeden raz.

⁵ Na podstawie sprawozdania o przychodach, kosztach i wyniku finansowym oraz o nakładach na środki trwałe F-01/I-01 za okres I-VI 2010 r. wartość sprzedaży na eksport towarów, materiałów, produktów i usług podmiotów z województwa lubelskiego za okres I-VI 2010 r. wyniosła 2 850,0 mln zł, z województwa podlaskiego – 2 060,9 mln zł, z podkarpackiego – 5 576,1 mln zł, a z warmińsko-mazurskiego – 3 508,3 mln zł.

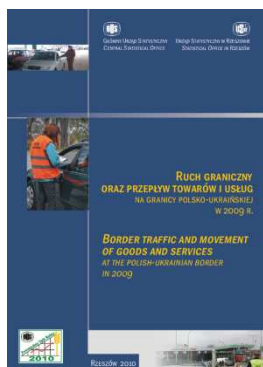
⁶ Tamże. Import podmiotów z województwa lubelskiego za okres I-VI 2010 r. wyniósł 1 731,9 mln zł, z województwa podkarpackiego 1 883,0 mln zł, z warmińsko-mazurskiego – 1 845,1 mln zł, a z podlaskiego – 3 637,4 mln zł.

Badany jest asortyment towarów cieszących się największym popytem, odpowiednio wśród Polaków i cudzoziemców. Wartość wydatków podawanych przez respondentów w walutach obcych jest przeliczana na złotówki według średniego kursu NBP obowiązującego w dniu, w którym przeprowadzono badanie.

Podstawę szacowania wyników stanowią dane z ankiet oraz informacje Straży Granicznej o ruchu granicznym. Badanie prowadzone jest na próbie około 1%. W II kwartale 2010 r. zebrano łącznie 23,8 tys. ankiet.

W sprzedaży:

„Ruch graniczny oraz przepływ towarów i usług na granicy polsko-ukraińskiej w 2009 r.”
GUS, Urząd Statystyczny w Rzeszowie, czerwiec 2010

Format B5, 141 str.,
cena: książka – 25 zł,
CD ROM – 15 zł